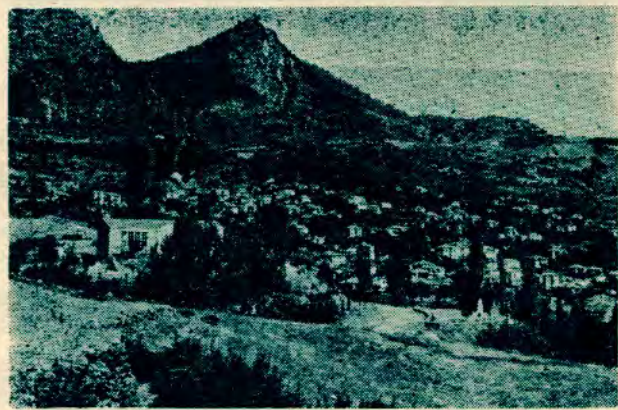


«Είμαστε εις τὸ "ἑμεῖς" καὶ ὄχι εις τὸ "ἐγώ". Καὶ εις τὸ ἔξῃς νὰ μάθωμεν γνῶσ' ἂν θέλωμεν νὰ φτιάσωμεν χωριόν, νὰ ζήσωμεν ὅλοι μαζί» (Μακρυγιάννης)



ΤΟ ΚΡΟΚΥΛΙΟ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΡΟΚΥΛΕΙΩΝ ΔΩΡΙΔΑΣ
«Ο ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ»



ΓΡΑΦΕΙΑ : ΚΟΝΩΝΟΣ 39 ΠΑΓΚΡΑΤΙ (ΑΘΗΝΑ) ★ ΤΗΛΕΦΩΝΑ 67.17.178 — 72.91.241/4 ★ ΔΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ★ ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 12 — ΜΑΡΤΗΣ — ΑΠΡΙΛΗΣ 1985 ★ ΔΡΧ. 20

Η θλιβερή διαπίστωση ΒΟΡΕΙΟ - ΔΥΤΙΚΗ ΔΩΡΙΔΑ

13 χωριά γυροαγορεύουν

Πρόταση για συντονισμένες προσπάθειες

Η διαπίστωση είναι παλιά, δεν είναι καινούργια. Τα 13 πανέμορφα χωριά της Β.Δ. Δωρίδας που άλλοτε έφταναν από ζωή και ο πληθυσμός τους ανερχόταν στις 5.000 ψυχές, όλο και μειώνονται σε κατοίκους. Κι αναλογίζεται κανείς πόση ιστορία, παλιά και σύγχρονη, κλείνουν μέσα τους. Κάθε ραχούλα, κάθε βραχάκι και ρεματιά κι ένα παραοικόλι αντιπροσωπεύουν.

Μιλάμε φυσικά για τα χωριά:

Αλποχώρι, Αρτοτίνα, Διχώρι, Ζωριά-
νο, Κερασιά, Κόκινο, Κουπάκι, Κρο-
κύλιο, Κρίασι, Πενταγιού, Περιδολί,
Τρίστενο και Ψηλό Χωριό.

Σ' αυτά που γράφουμε, δεν υπάρ-
χει καμία διάθεση ρομαντισμού ή αυ-
ταπάτης. Επειδή όμως τα χωριά αυτά
είναι ζωντανά με τους όσους κατοί-
κους έχουν απομείνει, πιστεύουμε
ότι πρέπει να αναληφθεί κάποια πρω-
τοβουλία από τους κατοίκους τους
και τους συντονιστές της Αθήνας για
έναν κοινό προβληματισμό πάνω στα
βασικά καυτά θέματα που τα οφο-
ρούν.

Τέτοια πρωτοβουλία είχε αναλη-
φθεί το 1982 από τον Πρόεδρο της
Κοινότητας Κροκυλίου Τάσο Παπαν-
δρέου και έγινε η πρώτη σύσκεψη
των 13 Κοινοταρχών στην Πεντα-
γιού. Στη σύσκεψη εκείνη είχαν α-
ναλυθεί τα προβλήματα, είχαν ιερα-
ρχηθεί προτεραιότητες και είχαν δια-
τυπωθεί συγκεκριμένες προτάσεις οι
οποίες υποβλήθηκαν τότε στη Νο-
μαρχία. Είχε ακόμη εκλεγεί και 5με-
λής επιτροπή η οποία θα συντόνιζε
τις ενέργειες των Κοινοταρχών και
θα παρακολουθούσε την εξέλιξη
τους. Σιγά-σιγά όμως το πράγμα
εξαχάστηκε.

Οι προτάσεις που είχαν διατυπω-
θεί τότε είχαν δει και το φως της
δημοσιότητας και υπήρξαν πολλά ευ-
μενή σχόλια για τη δραστηριότητα
αυτή.

Πέρασαν από τότε δυο και πλέον
χρόνια. Η Νομαρχία προχώρησε σε
διάφορα έργα στην περιοχή αυτή,
κυρίως οδοποιίας και διάφορα άλλα
κοινωνικά έργα. Όμως το θέμα δεν
αντιμετωπίστηκε στο σύνολό του και
κυρίως δεν υπήρξε μέχρι τώρα έν-
δειξη για έργα παραγωγικά, όπως
διότιπων, βιοτεχνίας ξυλείας, γαλα-
κτοκομίας ή ιχθυοκαλλιέργειας που
θα τόνωναν την οικονομική κατά-
σταση της περιοχής και θα άνοιγαν
κάποιες προοπτικές δουλειάς σε νέ-
ους ανθρώπους.

Εμείς, όπως όλοι οι Δωριείς, α-
θεράπευτα Δωριείς, επανερχόμεστε
στο πρόβλημα της Β.Δ. Δωρίδας με
τη συγκεκριμένη πρόταση:

Προτείνουμε κοινή σύσκεψη των 13
Κοινοτικών Συμβουλίων και των 13
Δ.Σ. των Συλλόγων των αντιστοι-
χών Κοινοτήτων της Αθήνας στις
αρχές του ερχόμενου Αυγούστου.

Στη σύσκεψη αυτή να τεθούν ξανά
τα προβλήματα «επί τάπητος», να συ-
ζητηθούν, να παρθούν αποφάσεις και
πρωτοβουλίες με συγκεκριμένα στοι-
χεία και θέσεις ρεαλιστικές.

Να βγει ξανά Επιτροπή από τους
26 φορείς (Τ.Α. και Συλλόγους) και
με συντονισμένες προσπάθειες να
αρχίσει μια συστηματική διεκδίκηση

των βασικών αιτημάτων της περιο-
χής. Με τον τρόπο αυτόν, είναι βέ-
βαιο ότι βοηθάμε και την ίδια τη
Νομαρχία στο να κάνει συγκεκριμέ-
νες μελέτες σκοπιμότητας και να πά-
ρει αποφάσεις ευρύτερης σημασίας.

Συντοπίτες, έχει και η δική μας
περιοχή δικαίωμα στην ανάπτυξη,
στον πολιτισμό, στην προέλαση νέ-
ων ανθρώπων, στην αναβάθμιση της
ποιότητας ζωής στα χωριά μας.

Δεν είναι δύσκολη η δημιουργία
του Συνδέσμου Κοινοτήτων και Φο-
ρέων της Β.Δ. Δωρίδας. Είναι θέμα
θέλησης. Τα προβλήματα είναι κοι-
νά.

Μέχρι τον Αύγουστο έχουμε ακό-
μη 3 μήνες. Ο χρόνος είναι αρκετός
για να οργανώσουμε τη συνάντησή
μας αυτή.

Ως προς τον τόπο — ποιο χωριό
δηλαδή θα φιλοξενήσει τη συνάντη-
σή μας αυτή — ας είναι, όπως είπε ο
φίλος Πρόεδρος της Κοινότητας Κου-
πακίου, γι' αυτή τη συνάντηση, το
χωριό που διαθέτει την καλύτερη υ-
ποδομή. Ας το αποφασίσει αυτό η
Επιτροπή Πρωτοβουλίας. Εμείς προ-
τείνουμε οι συναντήσεις αυτές να γί-
νουν.

Συνέχεια στη σελίδα 2

Μεγάλη Δωρεά

Ο συγχωριανός μας Κώστας
Ευθυμίου Αρμάς (ΗΠΑ), στη
μνήμη των γονέων του Δικατερί-
νης και Ευθυμίου, πρόσφερε στο
Σύλλογο 100 χιλιάδες δραχμές.

Τα μέλη του Δ. Συμβουλίου,
διερμηνεύοντας και τα αισθήματα
των μελών του Συλλόγου μας, εκ-
φράζουν στον εκλεκτό χωριανό
μας τις άπειρες ευχαριστίες τους
ανακηρύσσοντάς τον συγχρόνως

ΜΕΓΑΛΟ ΔΩΡΗΤΗ

ΑΠΟΡΙΕΣ

— Κι δε μ' λες μαρί Γιαν-
νούλα, τι ένουσ' είν' αυτήνη
π' λένι μη τσάις Κοινοτήτης,
ιγώ δε κατάλαβα τίποτα!

— Λένη, όταν λέμι ένουσι,
λέμι ένουσ'!

— Καλά μαρί Γιαννούλα,
ισύ έξο'ς καλόνιρα απού μένα
γι' αυτό σι ρουτάου.

— Να μ' ακούς άμα σ'
λέου ιγώ!

— Κι δε μ' λες Γιαννούλα,
πώς θα γίν' αυτό του πράμα.
Κατάλαβα τι μούεις, αλλά
σι ματαρουνάου — δε π'στείνου
να θυμών'ς;

— Δε καταλαβαίνεις ρε Λέ-
νη; Σουέιπα, όταν λέμι έ-
νουσ', λέμι ένουσ' — κατά-
λαβίς τώρα;

— Κατάλαβα, κατάλαβα!
Δηλαδή σι να λέμι, θάχουμι
δύου σκουλεία, δύου ικαλνσί-
ις, δύου προυέδρι'ς, δύου α-
γρουφύλακισ, δύου νικουτα-
φεία — ούλα δύου.

— Μπράβον! Αυτό είν'ι.
Ούλα από δύου, όπως τάειπας.

— Κι στου σπάρ' μας; Τι
θα γίν' ικεί μαρί Γιαννούλα;

— Τι θέλ'ς να ειπείς Λέν';
Δηλαδή, τι θα γίν' στου σπάρ'
μας.

— Να... δηλαδή, ούλα α-
πού δύου; Δηλαδή... δύο άν-
τρες, δύου γυναίκας...

— Αυτό δω π' τα λέμι δε
του σκέφ'κα. Αλλά όταν ρά-
τ'σα τουν θρόνι μ' μούειπα ού-
λα απού δύο. Θα ρουτήσου

πάλι αλλά μ' φαίνιται αυτό δεν
αλλάξ'!

— Ισύ τα ξέρ'ς ούλα Γιαν-
νούλα γι'ατ' λεπ'ς ου δ'α σ'
ανακατέβητι να ξέρ'...

— Σιράδιαντ', ξέρ'! 'Οτ'
τουν ρουτάου μ' λέμι εποίμι-
νι θα ρουτήσου του μπάριμα
μ' κι θα σουειπούς.

— Κι δε μ' λες μαρί Γιαν-
νούλα, ισύ π' ξέρ'ς, του άλ-
λου πώς θα γίν';

— Ποιο άλλου μαρί Λένη;

— Να... ιμεις θα πάμι τα
σπάτια μας, ικεί ή ικείν' θα
τα φέρνι δώθε...!

ΑΠΟ 1^η ΜΑΗ Ο ΟΓΑ ΧΟΡΗΓΕΙ
ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ...



ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΡΧΙΖΟΥΝ

Ύστερα από καθυστέρηση 2 ε-
τών ξαναρχίζουν οι εργασίες για
την αποπεράτωση του ξενοδοχείου
Κροκυλίου.

Όπως όλοι ξέρουμε, το ξενοδοχείο ξε-
κίνησε, ανεγέρθηκε, σκεπάστηκε και
μπήκαν τα κομμάτια με χρήματα
που προέρχονταν από δωρεές των Κρο-
κυλιωτών και κυρίως από τα χρήματα
του διαμερίσματος Αν. Τσώρη που που-
λήθηκε για το σκοπό αυτόν.

Από δω και πέρα, η χρηματοδότηση
γίνεται από το Νομαρχιακό προϋπο-
λογισμό.

Έτσι, με διαδικασίες που επιταχύν-
θηκαν, έγινε δημοπρασία του έργου
στις 16 Απριλίου στην οποία ανάδοχος
αναδείχτηκε ο εκλεκτός συμπατριώτης
μας μηχανικός κ. Ηλίας Καπέλλας.

Είναι ευτύχημα για το Κροκύλιο που
ο κ. Καπέλλας, παρά τις μεγάλες υπο-
χρεώσεις που έχει στην Αθήνα δέχτηκε
την πρόταση του Προέδρου της Κοινό-
τητας κ. Παπανδρέου να πάρει μέρος
στη δημοπρασία του έργου και τελικά
να αναλάβει αυτός το έργο.

Ο Ηλίας Καπέλλας, όπως όλοι ξέ-
ρουμε, δεν είναι η πρώτη φορά που
προσφέρει τις υπηρεσίες του στο χωριό
μας.

Για την προσφορά του αυτή το Δ.Σ.,
διερμηνεύοντας τα αισθήματα τόσο της
Κοινοτήτας όσο και των άλλων χωρια-
νών συγχάει και ευχαριστεί το φίλο
Ηλία για όλες του τις υπηρεσίες προς
το χωριό μας.

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΑΠΟΦΕΙΣ

Έχουμε ασχοληθεί κι άλλη φορά με
την ασυνέπεια ορισμένων εργολάβων δη-
μοσίων έργων και για να μην παραξη-
γηθούμε, οι παρατηρήσεις μας δεν αφο-
ρούν τη μεγάλη πλειονότητα των συνε-
πών εργοληπτών, αλλά εκείνους που α-
θετούν και παραβιάζουν τις σχετικές
συμφωνίες και εγκαταλείπουν τα έργα
που ανέλαβαν ημιτελή.

Είναι εκείνοι οι άνθρωποι που αδια-
φορούν για την κατάσταση των έργων.

Συνέχεια στη σελίδα 4

«Η Ένωση»

— Κι στου σπάρ' μας; Τι
θα γίν' ικεί μαρί Γιαννούλα;

— Τι θέλ'ς να ειπείς Λέν';
Δηλαδή, τι θα γίν' στου σπάρ'
μας.

— Να... δηλαδή, ούλα α-
πού δύου; Δηλαδή... δύο άν-
τρες, δύου γυναίκας...

— Αυτό δω π' τα λέμι δε
του σκέφ'κα. Αλλά όταν ρά-
τ'σα τουν θρόνι μ' μούειπα ού-
λα απού δύο. Θα ρουτήσου

Μεγάλη χορευτική εκδήλωση του Συλλόγου

Για πρώτη φορά από την ίδρυση
του πριν 2 χρόνια (Απρίλης '83),
το Χορευτικό Τμήμα του Συλλό-
γου μας θα παρουσιάσει ολόκληρο
(70 μέλη) σε μια μεγάλη χο-
ρευτική εκδήλωση παραδοσιακών
χορών απ' όλη την Ελλάδα.

Η εκδήλωση αυτή θα είναι 2ωρη
και θα γίνει στην ΕΣΤΙΑ ΝΕΑΣ
ΣΜΥΡΝΗΣ (Πλατεία Χρυσοστό-
μου Σμύρνης) στις 12 Μαΐου, η-
μέρα Κυριακή και ώρα 8 μ.μ.

Θα πάρουν μέρος όλα τα τμή-
ματα του Χορευτικού και θα α-
κουστούν επίσης σόλο κλαρίνο και
φλογέρα.

Όπως είναι ευνόητο, επειδή η
εκδήλωση θα γίνει στο θέατρο της
ΕΣΤΙΑΣ οι θέσεις είναι περιορι-
σμένες.

Η εκδήλωση αυτή έχει σαν πρῶ-
το σκοπό, να τιμήσει τα παιδιά του
Χορευτικού που με πραγματική
θυσία από τον ελάχιστο ελεύθερο
χρόνο τους, δεν παραλείπουν να

παρακολουθούν τα μαθήματα χο-
ρο θυσιάζοντας ακόμη και την
Κυριακή τους!

Δεύτερος στόχος της εκδήλω-
σης είναι η οικονομική ενίσχυση
του Χορευτικού ώστε να αποκτή-
σει περισσότερες παραδοσιακές
φορεσιές — πράγμα πολύτιμο όχι
μόνο για το Χορευτικό αλλά και
για το Σύλλογο και το χωριό μας.

Η τιμή ορίστηκε σε 250 δρα-
χμές το άτομο. Το Δ.Σ. έχει ήδη
κυκλοφορήσει τις σχετικές προ-
σκλησεις και οι ενδιαφερόμενοι
μπορούν να τις προμηθευτούν α-
πό τα μέλη του Δ.Σ., τα μέλη της
Επιτροπής του Χορευτικού και τα
ίδια τα παιδιά.

Περιπτώ να τονίσουμε ότι η πα-
ρουσία όλων μας είναι και απαραί-
τητη και επιβεβλημένη. Κι αν α-
κόμη κάποιος δεν μπορεί να παρα-
κολουθήσει την εκδήλωση — σί-
γουρα μπορεί να αγοράσει την
πρόσκληση.

Μη λείψετε κανείς!

Τα πολιτιστικά μας

ΤΟΥ ΤΡ. Χ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Οργάνωση και Λειτουργία των πο- λιτιστικών φορέων

4ο

Στους επαγγελματικούς οργανισμούς -
φορείς τα μέλη τους υπηρετούν το ε-
πάγγελμα που τους εξασφαλίζει τα οι-
κονομικά μέσα για να ζουν. Ακολουθούν
κι αυτοί την πορεία της κοινωνικής εξέ-
λιξης, της πρόδου, της οπισθοδρόμη-
σης, τις αμφισβητήσεις, τους αγώνες κά-
θε εποχής. Αυτά όλα τους υποχρεώνουν
να διατηρούν μια πολλαπλότητα στη
μορφή και τη λειτουργία τους.

Τι συμβαίνει όμως με τους ερασιτε-
χνικούς πολιτιστικούς φορείς;

Ο ερασιτέχνης έχει ορισμένα χαρα-
κτηριστικά:

1. Δεν έχει βιοποριστικό επάγγελμα
την τέχνη.

2. Δεν αισθάνεται την ανάγκη ή υ-
ποχρέωση να δουλεύει καθημερινά για

να τελειοποιηθεί στον τομέα αυτό.

3. Δεν είναι η τέχνη ο τομέας που
εργάζεται και επηρεάζεται σαν κοινω-
νικό ον.

4. Οποιαδήποτε στιγμή, ο ερασιτέ-
χνης μπορεί να σταματήσει την καλλι-
τεχνική του δραστηριότητα, χωρίς αυτό
νάχει καμία επίδραση στη ζωή του, στο
επάγγελμα του.

— Αναλώνοντας όμως έτσι το πορτραί-
το του ερασιτέχνη ή το πλαίσιο του ε-
ρασιτεχνικού πολιτιστικού - καλλιτεχνι-
κού φορέα διαπιστώνουμε και κάτι άλλο
επίσης σοβαρό:

— Κάτω από τις σημερινές συνθήκες,
πόσα άραγε περιθώρια υπάρχουν για να
δραστηριοποιηθεί ο Λαός και να παρά-
γει πολιτιστικό έργο που να τον εκφρά-
ζει;

— Έχει περιθώρια για να ανακα-
λύψει τις γνήσιες δικές του παρορμήσεις,
να εκφράσει τα πραγματικά ατομικά ή
ομαδικά προβλήματα;

— Πόσο μένει ανεπηρέαστος από τα
πολιτιστικά προϊόντα ή υποπροϊόντα που
τον κατακλύζουν;

Στη διαδικασία της παραγωγής του
πολιτιστικού έργου ενός φορέα εμφανί-
ζονται συντελεστές που μπορεί να δρά-
σουν ανασταλτικά και να διαφοροποιή-
σουν τη γνήσια λαϊκή έκφραση.

Χρειάζεται λοιπόν ιδιαίτερη προσο-
χή και φροντίδα για να μην αλλοιωθεί
η έκφραση της γνήσιας λαϊκής ψυχής.

Πέρα όμως απ' αυτό, για να λειτουρ-
γήσει ένας φορέας σωστά, αποτελεσμα-
τικά χρειάζονται και τα οικονομικά μέ-
σα.

Ο στόχος των πολιτιστικών φορέων
να συνενώσουν δεκάδες χιλιάδες άτομα
που αισθάνονται την ανάγκη να εργα-
στούν συλλογικά για να βελτιώσουν τις
συνθήκες και την ποιότητα της ζωής

Συνέχεια στη σελίδα 2

Με μια κουβέντα πήγε το νερό στην Παναγιά

Πριν από εβδομήνταπέντε χρόνια, ήταν ο πατέρας μου τσοπάνης και είχε την στρόγγυα στην Παναγιά και πήγα την ημέρα της Αναλήψεως και εγώ. Μικρός εκεί που γύριζα είδα αυτό το νερό. Όταν μεγάλωσα και ανέβαινα στην εκκλησία διαλογιζόμουν πάντοτε και έλεγα ότι μπορεί το νερό αυτό να πάει στην εκκλησία. Πέρασαν πλέον από εξήντα χρόνια, που μία ημέρα πίνουμε καφέ στο καφενείο με τον Παπαγρηγόρη και του είπα την κουβέντα.

Ξέρετε του είπα, ότι μπορεί να πάει νερό στην Παναγιά; Αμέσως αιφνιδιάστηκε.

Πώς; μου είπε και από πού;

Του είπα υπάρχει ένα νερό απέναντί που είναι ψηλά και πηγαίνει. Τόσο ήθελε ο Παπαγρηγόρης καθώς ήταν ενεργητικός για τέτοιες δουλειές, σηκώθηκε και πήγε στην Παναγιά. Συνάντησε εκεί τσοπάνηδες, τους ρώτησε πού είναι

το νερό, του είπαν. Πήγε το είδε και συμφώνησε με την γνώμη μου. Αμέσως άρχισε την ενέργεια. Πήγε μέτρησε την απόσταση και αγόρασε τις σωλήνες για να φτιάξει το νερό αλλά δυστυχώς αρ-

Του ΑΡΓΥΡΗ ΜΑΧΑ

ρώτησε και απεδίωσε και το αποπεράτωσε το έργο του το Κοινοτικό Συμβούλιο. Επειδή δε η επιθυμία του Παπαγρηγόρη ήταν να φτιάξει όταν τελειώσει το έργο μια λιθόκτιστη δρύση και το εγγώριζε ο υιός του Βασίλης την έφτιαξε ο υιός του Βασίλειος Κρίτσας εις μνήμην του πατέρα του και την βλέπουμε σήμερα όσοι ανεβαίνουμε στην εκκλησία ακι την χαιρόμαστε που τρέχει εκεί ψηλά νερό με λιθαρένια κόμπα.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ

— Η Κωνσταντίνα Αθ. Κουτά πρόσφερε 5.000 δρχ. στη μνήμη του συζύγου της Αθανασίου για τους σκοπούς του Συλλόγου.

— Επίσης η ίδια πρόσφερε 3.000 δραχμές στη μνήμη του συζύγου της Αθανασίου και των γονέων του Χρυσάνθου και Κωνσταντίνου για ενίσχυση της Κοινότητας.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

Από ΗΠΑ — ΚΑΝΑΔΑ ('85)

Κώστας Ιωάννου Σαίτης	δολ.	10
Βασίλης Καπέλας	»	10
Φροσύνη Γραβάνη	»	20
Κατίνα Χρ. Λιακώτη	δρχ.	2.000
Ιωάννης Δαριώτης	»	2.000
Στέλλα Δαριώτη	»	2.000
Παύλου Ιωάννης	δολ.	24
Σαίτης Βασίλης	»	20
Σαίτης Γρηγόρης	»	20
Σαίτης Θόδωρος	»	20
Βάρσος Γιώργος	»	30
Στούμπος Ηλίας του Ζαχ.	»	25
Αθαν. Χαλαμπίδου		
Γιάννης Χαλαμπίδου		
Χαράλ. Χαλαμπίδου		
Αθαν. Παπακωνσταντίνου		
Κων. Κονανδρέας		
Βασ. Γκάρος		
Αντώνιος Υφαντής συνολικά	δολ.	96

ΑΠΟ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ (1985)

Μανίκα Βασιλίας	500
Καραμολέγκος Βαγγέλης	1.000
Ηλίοπουλος Δημήτριος	500
Ηλίοπουλος Ανδρέας	500
Ζωγράφος Δ. Παναγιώτης	500
Αποστολακόπουλος Ευθύμιος	500
Τομαή Σοφία	500
Τριανταφύλλου Γεωργία	500
Μπακαρέζος Γεώργιος	500
Μπακαρέζος Νίκος	500
Παγώνης Α. Γιάννης	500
Αυγερόπουλος Γ. Δημήτριος	500
Μανίκα Παναγιώτα	500

Σιφινός Γιώργος	500
Λούη Ελένη	500
Σταυρόπουλος Ζαχαρίας	500
Σταυρόπουλος Σταύρος	500
Σκούρας Γιάννης	500
Παπαδημητρίου Πηνελόπη	500
Κατσαράκης Γιάννης	500
Γεωργίου Ευάγγελος	500
Τάσος Μπουρμάς	500
Ρίζου Μαρία	500
Σταματόπουλος Γιώργος	500
Τζελέκης Κωσμάς	500
Θωμάς Υφαντής	500
Τσεκούρας Αθανάσιος	500
Σπυρόπουλος Κων/νος	500
Βαρελάς Φώτης	500
Μεντίνη Αρχοντούλα	500
Τριανταφύλλη Ξένη	500
Καρακουτσάκης Παναγιώτης	500
Πουλτόπουλος Γιώργος	500
Σωτηρίου Αθηνά	500
Βενιζέλος Αθανάσιος	500
Ελένη Ψιρή	500
Αλέκος Αρμάς	500
Αριστ. Κ. Σταυρόπουλος	500
Βασιλείου Σωτηρία	500
Παρασκευάπουλος Αθανάσιος	900
για συνδρομή 84 και 86 και 500 δραχμές στο Σύλλογο.	

(Η δημοσίευση συνδρομητών θα συνεχιστεί στο επόμενο φύλλο).

ΠΕΝΘΗ

Στις 28 Απρίλη κηδεύτηκε στο Κροκύλιο ο Ευθύμιος Αρμάς ο οποίος πέθανε στην Αμερική σε ηλικία 93 ετών.

Στις 30 Απρίλη κηδεύτηκε επίσης στο χωριό η Παναγιώτα Αθανασίου Κουτσούκη η οποία πέρασε υπερανιωνόβια — σε ηλικία 105 χρονών.

Στους συγγενείς των εκλειπόντων τα μέλη του Δ.Σ. εκφράζουν τα θερμά τους συλλυπητήρια.

Βορειο-Δυτική Δωρίδα

Συνέχεια από την 1η σελίδα

νονται κάθε φορά σε διαφορετικό χωριό.

Ελάτε σε επαφή με τα μέλη της

Επιτροπής Πρωτοβουλίας το συντομότερο δυνατό.

Η Επιτροπή είναι ανοιχτή για όλους.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

ΔΗΜ. ΖΟΥΠΑΣ
Πρόεδρος Κοιν. Κουπακίου
ΤΑΣΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
Πρόεδρος Κοιν. Κροκυλίου
ΤΡΙΑΝΤ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ
Πρόεδρος Συλλόγου Κροκυλιωτών

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Στο Κροκύλιο οικόπεδο περίπου ενός στρέμματος με τα υπάρχοντα μέσα σ' αυτό υλικά (πέτρα και κεραμίδια) για διόρφωση οικίας στην περιοχή Μότσου (ιδιοκτησία Παναγιώτα Γ. Πάνου του γένου Κωνσταντίνου Σαίτη — παλαιά οικία Χαλαμπίδου Σαίτη). Πληροφορίες, κυρία Πάνου, τηλ. 96.18.485.

ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΜΑΣ

Συνέχεια από την 1η σελίδα

τους είναι πάρα πολύ δύσκολο. Χωρίς τη σωστή και συνεχή συμπαράσταση της Πολιτείας είναι αμφίβολα τα θετικά αποτελέσματα της όλης προσπάθειας.

Η πολιτιστική αφύπνιση του Λαού με τη συμπαράσταση της Πολιτείας είναι κεφαλαιώδης εθνικό θέμα που πρέπει να μελετηθεί και να προωθηθεί σωστά σε όλο τον Ελλαδικό χώρο χωρίς καμιά απολύτως καθυστέρηση.

— Ποια είναι όμως τα πιο καιρία προβλήματα στη λειτουργία ενός φορέα;

— Γιατί υπάρχει συνεχής κίνδυνος υποτονικής λειτουργίας του και πώς μπορεί να αποφευχθεί αυτό;

1. Ένα από τα πιο συχνά και πιο σοβαρά προβλήματα στη λειτουργία και αποδοτικότητα ενός πολιτιστικού φορέα είναι να καταπολεμήσει την περιορισμένη δραστηριοποίηση της μεγάλης μάζας των μελών του.

Αυτό μπορεί να γίνει:

α. Με τον προσδιορισμό και την καθάρη διατύπωση σοβαρών και υψηλών στόχων.

β. Με την καλλιέργεια του πνεύματος της συλλογικότητας στη λειτουργία του Δ.Σ. και των άλλων οργάνων του φορέα.

γ. Την ανάθεση συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων σε κάθε μέλος.

δ. Τη συγκρότηση μόνιμων επιτροπών ουσιαστικής σημασίας π.χ. οικονομικών σύνταξης ενημερωτικού δελτίου, καλλιτεχνικής δουλειάς (χορευτικού, θεατρικού κ.λπ.), μελέτης ειδικών θεμάτων και προβλημάτων.

ε. Τη συγκρότηση νέων επιτροπών για περιστασιακά γεγονότα.

2. Ο Π. Φορέας, για να μην απογοητεύσει, να δίνει προτεραιότητα σε άμεσα και ζωτικά προβλήματα του περιβάλλοντός του.

3. Να μην ασχολείται μόνο με καλλιτεχνικά θέματα αλλά και με θέματα περιβάλλοντος, εξωραϊσμού, υγείας, έργα υστίας κ.τ.λ.

4. Ο Π.Φ. να καταξιώνεται στο χώρο του σε φορέας σοβαράς, χρήσιμης και αποτελεσματικής.

5. Να κάνει προσπάθεια να αποκτήσει χώρους που να αποτελούν πόλο έλξης για τα μέλη του.

Φυσικά δεν αναφέρονται μόνο σε συντοπίτικους συλλόγους και τοπικούς φορείς.

Για να μεγαλώσει και να αποδώσει ουσιαστικό πολιτιστικό έργο, το Κίνημα πρέπει να απλωθεί παντού.

— Γυναικείοι σύλλογοι, φοιτητικοί σύλλογοι, σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων, μαθητικές κοινότητες, συνδικάτα και σωματεία φορείς του αγροτικού και συνεταιριστικού κινήματος μπορούν και πρέπει να παράγουν πολιτιστικό έργο.

— Είναι απαραίτητη η ύπαρξη πολιτιστικής επιτροπής κοντά σε κάθε Συνδικαλιστικό Συμβούλιο. Τότε θα επιτευχθεί στενότερη και πιο γόνιμη επαφή, επικοινωνία και συντονισμός των μελών του φορέα.

Ότι αναφέρθηκε παραπάνω, δεν αποτελεί παρά κάποια ερεθίσματα για την παραπέρα πολιτιστική δουλειά.

Ας μη μας διαφεύγει ότι η Ελλάδα υπήρξε και είναι πρωτοπόρα σε πνευματική - καλλιτεχνική παραγωγή στον ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο, ενώ μια ολόκληρη Ευρώπη παρουσιάζει μια ανησυχητική, θα λέγαμε, στερότητα σε πνευματική παραγωγή π.χ. στην ποίηση, η Ελλάδα μεσουρανή διεθνώς με τους κορυφαίους της εκπροσώπους, Σεφέρη, Ελύτη, Ρίτσο και τόσους άλλους.

Ταυτόχρονα όμως πρωτοτυπεί σε κάτι που την κάνει μοναδική. Παντρεύει με τη σύγχρονη μουσική της την κορυφαία εθνική και διεθνή ποιητική παραγωγή και την κάνει κτήμα του Λαού.

Ο Λαός μαθαίνει και τραγουδάει Σεφέρη Ρίτσο, Ελύτη, Γκάτσο και τόσους και τόσους άλλους μέσα από τη μεγαλύτερη μουσική σύλληψη των κορυφαίων μας συνθετών Μ. Θεοδωράκη, Μ. Χατζηδάκη, Χ. Λεοντή, Γ. Μαρκόπουλου, Επαρχάκου, Ανδρεόπουλου κ.α., κ.α.

Οι καινούργιες αρμοδιότητες της Τ. Α., η σωστή οργάνωση των Κέντρων Λαϊκής Επιμόρφωσης και η προσπάθεια της κυβέρνησης για την πολιτιστική αποκατάσταση είναι πολύ σοβαρά μέτρα για την παραπέρα ανάπτυξη των Πολ. Δραστηριοτήτων.

Παλνές δύμισες

Όταν γιόρταζαν τα ξωκκλήσια στο χωριό

Δώδεκα ξωκκλήσια είχε το Κροκύλιο τα παλιά χρόνια, εκτός απ' τον Αη-Γιώργη, που ήταν ο ενοριακός ναός του χωριού. Κι όλα, σχεδόν, ήταν φτιαγμένα νοτιοδυτικά του χωριού, εκτός απ' τη Θεοτόκο που θρίσκονταν θορεινά, στα σύνορα με την Πενταγιά.

Δεν ξέρω γιατί οι χωριανοί μας δεν έφτιαξαν εκκλησίες και κατά την ανατολική μεριά. Ίσως, γιατί δεν τους έρχονταν και τόσο θολικά να πηγαίνουν προς τα 'κει, ή ποιος ξέρει, για ποίους άλλους λόγους.

Τα ξωκκλήσια αυτά ήταν ο Αη-Θανάσης που θρίσκει μέσα στο χωριό, στον «πέρα μαχαλά», ο Αη-Κωνσταντίνος που ήταν η εκκλησία του νεκροταφείου, η Αγιά-Παρασκευή, η Αγιά-Μαρίνα, ο Αη-Νικόλας, ο Αη Παντελεήμονας, η Μεταμόρφωση του Σωτήρα ο Αη-Λίας, η Παναγία και η Θεοτόκος. Είχε ακόμα την Αγιά-Βαρβάρα,

κτήματα στη Μπεσιά, πήγαιναν κι εκεί κάμποσοι απ' τους χωριανούς κι άμα σχόλαγε η εκκλησία, πήγαιναν στις πηγές του Αθωρίτη κι έτρωγαν κι έπιναν, πλάι στις βρύσες και στον ισκίο του χιλιόχρονου πλατανιού και αφού ξεμεσημέριαζαν, ξαναγύριζαν ευχαριστημένοι, αργά τ' απόγευμα.

Στη γιορτή του Σωτήρος, στις 6 Αυγούστου, πήγαινε κι εκεί πολύς κόσμος κι έρχονταν και κάποιοι απ' το Κουπάκι και τη Ζοριάνου, κι άμα τελειωνε η εκκλησία ξαναγύριζαν στο χωριό.

Στη γιορτή της Παναγίας, που ήταν δυο φορές το χρόνο, τη Δευτέρα του Πάσχα και το 15 Αυγούστου, ανεβαίνουν, ως εκεί ψηλά, όλοι όσοι είχαν το κουράγιο κι εκεί γιόντανε, και τις δυο φορές, φαγοπότι και διασκέδαση μέχρι αργά τ' απόγευμα όπου ξαναγύριζαν στο χωριό.

Στη γιορτή της Θεοτόκου, στις 23 Αυγούστου πήγαιναν και σ' αυτή πολλοί απ' τους χωριανούς ακόμα και μερικοί Πενταγιάτες και Λουσσαίτες και μετά τη λειτουργία, οι περισσότεροι κάθονταν, εκεί, κάτω απ' τα έλατα κι έτρωγαν τα φαγάκια που είχαν κουβαλήσει μαζί τους και ψητά κρέατα απ' τις ψησταριές, που γίνονταν κείνη τη μέρα και ξαναγύριζαν τ' απόγευμα στο χωριό.

Στη γιορτή του Αη-Νικόλα, στις 6 Δεκεμβρίου, πολύ λίγοι ήταν εκείνοι που αποφασίζουν ν' ανεβούν ως εκεί πάνω, γιατί ήταν μέσα στην καρδιά του χειμώνα και δύσκολο το ανέβασμα. Έτσι, είχαν κανονίσει να τον γιορτάζουν, κάποια μέρα του Μάη, στο χωριό, που ο καιρός είχε καλοσυνέψει.

Στη γιορτή του Αη-Παντελεήμονα, που η εκκλησία του βρίσκεται κάτω χαμηλά στην Ποταμιά, δεν ήταν πολλοί εκείνοι, που αποφασίζουν να κατε-



Το ξωκκλήσι της Αγίας Παρασκευής σε παλιότερες εποχές — δωρεά του εκλεκτού ανιχωριανού μας Χαράλαμπος Κουτσούκος.

Γιάννης, που και γι' αυτόν, όπως είχα ακούσει παλιότερα, είχαν δείξει ενδιαφέρον κάποιοι Κροκυλιώτες για να τον ξαναφτιάξουν, αλλά τελικά δεν έγινε τίποτα, γιατί παρουσιάστηκαν κάποιες δυσκολίες.

Τα ξωκκλήσια, λοιπόν, αυτά τα είχαν φτιάξει οι παλιότεροι συγχωριανοί μας, και για να τιμήσουν τους άγιους, για τους οποίους τάφιαζαν, όταν ήταν η γιορτή τους αλλά και για να μπορούν, στις μέρες αυτές, να ξεφεύγουν λιγάκι απ' τη μονότονη καθημερινή θυσία και τις σκοτούρες της ζωής. Γιατί, κείνες τις μέρες, άφηναν τις δουλειές και πήγαιναν εκεί να εκκλησιαστούν κι έτσι τους δίνονταν η ευκαιρία να επικοινωνήσουν μεταξύ τους, να ειπώσουν τα δικά τους, κι ακόμα να ψυχαγωγηθούν, κάπως, μετά το τέλος της λειτουργίας.

Έτσι, άμα γιόρταζε ο Αη-Λίας, που γινόταν και το πανηγύρι του χωριού, συγκεντρώνονταν, εκεί στο υψωματάκι που βρίσκεται η εκκλησία, όλο το χωριό κι ακόμα και πολύς κόσμος απ' τα κοντινά χωριά και μετά τη λειτουργία κατέβαιναν, οι πιο πολλοί, στο χωριό για να φάνε και να διασκεδάσουν όλο τ' απόγευμα μέχρι αργά τα μεσάνυχτα, ενώ κάμποσοι πήγαιναν εκεί στις πηγές του Δράκου, όπου έτρωγαν κι ύστερα κατηφόριζαν στο χωριό.

Στη γιορτή της Αγιά-Παρασκευής, στις 26 Ιουλίου, πήγαιναν πολλοί, γιατί ήταν εύκολη η διαδρομή ως εκεί και ξαναγύριζαν άμα τελειωνε η λειτουργία. Όταν γιόρταζε η Αγιά-Μαρίνα στις 17 Ιουλίου, που ήταν η εκκλησία των Αβωριωτών και κείνων που είχαν

βούνε ως εκεί, γιατί και μακριά ήταν και η διαδρομή πολύ κουραστική. Από κείνους που πήγαιναν κάμποσοι, μετά τη λειτουργία, σταμάταγαν στις πηγές του Κεφαλόθρου, που βρίσκονται πολύ κοντά κι έτρωγαν ότι είχαν κουβαλήσει μαζί τους και αφού έπαιρναν κουράγιο ανιφόριζαν κατά το χωριό.

Τέλος όταν γιόρταζε ο Αη-Θανάσης, στις 2 του Μάη, η λειτουργία γινόταν στο εκκλησάκι του και στις 21 Μαΐου, του Αγίου Κωνσταντίνου και της Αγίας Ελένης, γινόταν η λειτουργία εκεί στην εκκλησία του νεκροταφείου. Έτσι κανένα εκκλησάκι δεν έμεινε αλειτούργητο και παραρριζόμενο.

Όλες οι εκκλησίες του χωριού, σαν ζούσε ο Παπαγρηγόρης, τις είχε περριοχημένες, τις φρόντιζε με στοργή και τις λειτουργούσε κανονικά στις γιορτές τους. Τώρα, δεν ξέρω σε ποια κατάσταση βρίσκονται τα ξωκκλήσια, αν υπάρχουν όλα ή είναι ερειπωμένα, γιατί σίγουρα, από τότε που έλειψε εκείνος θάχουν μείνει αλειτούργητα και παραρριζόμενα.

Σ' όλα τα παραπάνω ξωκκλήσια είχαν πάει, σε παλιότερα χρόνια, πολλές φορές και με πολλή συγκίνηση ξεπετιόταν κάποτε-κάποτε, η σκέψη μου σε κείνη την εποχή, που το χωριό είχε πολύ κόσμο, που περίμενε — πώς και πώς — αυτές τις γιορτές για να γιορτάσει τους άγιους του να ξεδώσει λίγο απ' τις δουλειές ακι κάπως να ψυχαγωγηθεί, ενώ τώρα έχουν απογυμνωθεί τα χωριά από ανθρώπους, έχουν λείψει, σε πολλά απ' αυτά, οι παπάδες για να λειτουργήσουν και τα ξωκκλήσια έχουν ξεχαστεί κι έχουν ρημάξει.

ΤΟ ΚΡΟΚΥΛΙΟ

Περιοδική έκδοση του Συλλόγου Κροκυλιωτών Δωρίδας

«Ο ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ»

Γραφεία Αθηνών: Κόνωρος 39 — Παγκράτι τηλέφ. 67.17.178 — 72.91.241/4

Εμβάσματα, επιταγές ΕΦΗ ΨΗΤΤΑ

Άκρωνας 2 — Παγκράτι

Τηλέφ. 75.16.463

Συνδρομές: Εσωτερικού 500 δρχ. — Εξωτερικού 15 δολάρια.

★

Υπεύθυνος για την έκδοση ΤΡ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ Γυθείου 19 — Χαλάνδρι Τηλέφ. 67.17.178

★

Τεχνική επιμέλεια ΚΩΣΤΑΣ Γ. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ Γερανίου 7 — Αθήνα 52.48.056

Η παλιά μας φωτογραφία



Στο τέλος της δεκαετίας του 1920. Εκδρομή στον «Δράκον».

Στα χρόνια του Βενιζέλου δημοτική γλώσσα και εκπαιδευτική μεταρρύθμιση

Δ. Γληνός - Α. Δημόζος - Μ. Τριανταφυλλίδης

1. Αγώνες που πνίχτηκαν στο σκοταδισμό

Τα φωτεινά πνεύματα των τριών αυτών «ιεραρχών» της Νεοελληνικής σκέψης οδήγησαν το προοδευτικό κίνημα της νεώτερης Ελλάδας σε αγώνες μορφωτικούς για λαϊκή παιδεία, εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και διαμόρφωση της πραγματικής, γνήσιας ταυτότητας του νεοελλήνα.

Με τη δημιουργία του «Εκπαιδευτικού Ομίλου» της Αθήνας (1927) για τον εκτοπισμό της καθορευουσας και την εισαγωγή της δημοτικής γλώσσας στο δημοτικό σχολείο, ενώ παράλληλα εισήχθησαν ριζοσπαστικά μεταρρυθμιστικά μέτρα για την εκπαίδευση. Για να γίνει το σχολείο κτήμα των λαϊκών μαζών και να ανεβεί το μορφωτικό επίπεδο του λαού, ενός λαού ταλαιπωρημένου και κουρασμένου που είδε τα οράματά του να εξαντλούνται μέσα στο σκοταδισμό, την αντίδραση και την οπισθοδρόμηση.

Μικρασιατίας ο Δημήτρης Γληνός (Σμύρνη 1882 — Αθήνα 1943) θα ανταμώσει μαζί με το Σαλωνίτη Αλέξανδρο Δελμούζο (*Αμφισσα 1880 — Αθήνα 1956) το μεγάλο Αθηναίο Μανώλη Τριανταφυλλίδη (Αθήνα 1883 — 1959) για να πορευτούν και να αγωνιστούν μαζί μέσα από θύελλες και αντιδράσεις για μια καλύτερη παιδεία για την οποία η αντίδραση θα αντιταχτεί λυσσαλέα και θα καταφέρει να την ανακόψει για 60 ακόμη χρόνια.

Όμως, σκοπός μας σήμερα δεν είναι να αναφερθούμε αναλυτικά στη δράση και το έργο των μεγάλων αυτών Ελλήνων του πνεύματος αλλά ο προοδευτικός του αναγνώστη αναφορικά με το ιστορικό πλαίσιο και τους πρωταγωνιστές του, προκειμένου να κατανοήσουμε καλύτερα το ανέκδοτο υπόμνημα του Αλέξανδρου Δελμούζου προς τον Ελευθέριο Βενιζέλο για την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση που προτάθηκε το 1917 καθώς και την ανάλυση της πολιτικής και κοινωνικής κατάστασης που επικρατούσε τότε, όπως την αναλύει ο Γιώργος Κ. Γάτος στο «Ρουμελιώτικο Ημερολόγιο».

Σήμερα δημοσιεύεται το πρώτο μέρος που αναφέρεται στο πολιτικοκοινωνικό πλαίσιο της εποχής.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Ο εκπαιδευτικός δημοτικισμός, που τόσο στενά συνδεδεμένος είναι με την ζωή, το έργο και τους αγώνες του Αλ. Δελμούζου (*) καθώς και όλο το δημοκρατικό νεοελλαδικό κίνημα, στάθηκε πολύτιμος φορέας κι ως ένα σημείο και παράγοντας σημαντικός του κοινωνικού μετασχηματισμού στη χώρα μας.

Ωστόσο, όταν η ελληνική αστική τάξη έγινε κυρίαρχη τάξη, συμπεριλαμβανομένης και της μερίδας που διασταχτική μπροστά στην αδιάλλακτη πολεμική της «ιστορικής ολιγαρχίας», ανήγαγε τις λαϊκές επιταγές της Επανάστασης του Γουδιού κι απ' τα πρώτα της βήματα, κράτησε πολιτική συμβιβασμών κι αντιφάσεων.

Έτσι, αν και με πανίσχυρη κοινοβουλευτική πλειοψηφία, το βενιζελικό κόμμα, μπροστά στις οχλοκρατικές διαδηλώσεις του παλαιοκομματικού κόσμου και στο γλωσσικό υπαναχώρησε (Αναθεωρητικό άρθρο 107 του Σ/τος 1911) και τα εκπαιδευτικά νομοσχέδια (Νοέμβριος 1913) του υπουργού του Ι. Τριανταφυλλίδη άρνησε, απ' την κοινοβουλευτική του κλίση.

Το πλέγμα των διαταγμών και της ατο-

μίας που κατείχε το φιλελεύθερο κόμμα και την ηγεσία του, η ταχτική των συμβιβασμών και της μεθοδικής υπαναχώρησης αντί των στον παλαιοκομματισμό και μαζί, η κορύφωση των εσωιμπεριαλιστικών αντιθέσεων, ανάμεσα στην Αντάντ και το γερμανοφασιστικό κεφάλαιο, οξύνανε, ανοίχτη, τη διάσταση του βενιζελικού κόμματος με την «ιστορική ολιγαρχία» και το οδήγησαν στη μεταπολίτευση του παλαιοκομματισμού και της γερμανοφιλούς αλήθειας και λίγο πιο ύστερα, στο μεγάλο διχασμό.

Το κίνημα της Θεσσαλονίκης (1917) στις παραπάνω, σύντομες, αναφορές έχει τις ρίζες του. Στο δάθος και πέρα απ' τις εξωτερικές αιτίες που το συνθέσανε, στάθηκε η δεύτερη φάση της αστικής αναδιοργάνωσης στην Ελλάδα και γιαυτό η συνέχεια της επανάστασης του 1909. Οι έλληνες αστοί, στηριγμένοι, τώρα, στις εφοβόλες των Αγγλοφίλων, αποτινάξαν, για δεύτερη φορά, τον παλαιοκομματισμό και συγκροτήσανε την εσωτερική τους θέση.

Την Κυβέρνηση Εθνικής Αμύνης, στη Θεσσαλονίκη, την πλασιώσανε οι πιο προοδευτικοί και συγχρονισμένοι αστοί. Τούτο, κάτω απ' την ψυχολογική επίδραση της σοσιαλιστικής προπαγάνδας που, μέσα τη μέρα, καταχτούσε ολόένα και περισσότερο την Ευρώπη και μέσα στην επαναστατική ορμή του κινήματος, μπόρεσαν να επιβάλλουν, στην αστική ηγεσία, τη θέληση μιας ριζικής μεταβολής και συνακόλουθα και τη μεταρρύθμιση στο γλωσσικοεκπαιδευτικό (2).

Έτσι, με το νομοθετικό διάταγμα 2.582, στις 11 του Μάη στα 1917, ο Βενιζέλος, κάτω απ' τη φωτισμένη και πολυάριθμη συνεργασία του Δημήτρη Γληνού, έμεινε τη λαϊκή γλώσσα στα δημοτικά σχολεία.

Ωστόσο, η γλωσσική μεταρρύθμιση βάσταξε όσο κι η επανάσταση. Με τη σταθεροποίηση του κινήματος και την εκθρόνιση του Κωνσταντίνου, η αστική ηγεσία, κάτω απ' την πίεση των αντιδραστικών - μεγαλοαστικών στοιχείων της, νόθευε την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και σταμάτησε την πορεία της. Η πρώτη φάση, μιας σειράς ατέλειωτων διαταγμών και παλινδρομήσεων που θ' ακολουθήσουν, σημειώνεται με την αναποδοσυστάση του Βενιζέλου να διορίσει, στο Εκπαιδευτικό Συμβούλιο, τους γνωστούς επιστήμονες δημοτικιστές, τον παιδαγωγό Αλέκο Δελμούζο και το γλωσσολόγο Μανώλη Τριανταφυλλίδη.

Μέσα σ' αυτό το ιστορικό κλίμα έχει τις ρίζες του και, στον πρώτο, μετά την επιβολή της μεταρρύθμισης, διαταγμό του Βενιζέλου, την αφορομή του, το παρακάτω υπόμνημα του Δελμούζου που ανακοινώθηκε.

Ο Γληνός, ο Δελμούζος κι ο Τριανταφυλλίδης, εταίροι, τα χρόνια κείνα, οι φωτεινότεροι αντιπρόσωποι κι οι αδιάλλατοι μαχητές του Εκπαιδευτικού δημοτικισμού. Κ' οι τρεις μαζί, ενωμένοι κι αξεδιάλκτοι, κρατούσαν στα χέρια τους τον Εκπαιδευτικό Όμιλο κι απαρίθμηση τη λεγόμενη Εκπαιδευτική Επιτροπή. Στενοί συνεργάτες της αστικής ηγεσίας παλαιώναν, μέσα στο αστικό κράτος, ν' αναγεννηθούν την ελληνική παιδεία. Ονόμαζαν τη πορεία τους στάθηκε ένας σωστός γολγοθάς. Κάθε που η αντίδραση τους σήκανε φωτιές μεσαιωνικές, το αστικό κόμμα που υπηρέτουσαν τους απαρνούσαν. Έτσι και τώρα: Μ' όλες τις σχέσεις του Γληνού, που στην εποχή αυτή βρισκόταν γενικός γραμματέας του υπουργείου Παιδείας και πρόεδρος του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου (7), ο Βενιζέλος, μπροστά στο άρμα των αντιδράσεων που

Συνέχεια στη σελίδα 4

Απ' τα χρόνια Το άλογο του πολέμου

Μάρτης 1941

Από το φύλλο αυτό, η εφημερίδα μας θα φιλοξενεί στη στήλη αυτή κι ένα ιστορικό σημείωμα ή οδοιπορικό, προσωπικό ή γενικότερα γνωστό. Γι' αυτό, θα παρακαλούσαμε τους φίλους αναγνώστες να μας στείλουν ότι σχετικό, για να το δημοσιεύσουμε.

Τα δέντρα στα βουνά της Αλβανίας άρχισαν να μπομπουκίζουν σιγά-σιγά και τα λουλούδια στους κάμπους ν' ανοίγουν δειλά, δειλά ταπέταλά τους για να μας θυμίσουν ότι ο χειμώνας πέρασε πλέον και μπαίνουμε σε μια καινούργια εποχή. Την πιο ωραία εποχή του χρόνου. Αυτά τα ωραία συνέβαιναν με τη φύση, αλλά πέρα απ' αυτά, ο πόλεμος απλωνόταν ακόμα πιο πολύ στην Ευρώπη και οι στρατιές του Χίτλερ ευνοημένες κι απ' την άνοξη άρχισαν να κατηφορίζουν κατά τα Βαλκάνια για να δώσουν τέλος σε ότι δεν κατάφερε ο συνάδελφός του ο Μουσολίνι.

Εμείς, σαν πυροβολικό, έπειτα από μακρά αντιαρματική αποστολή στη στενωπό Τσαγκών, κοντά στην Κορυτσά, λάβαμε διαταγή να προωθηθούμε λίγο ανατολικότερα, προς την περιοχή της Ερσέτας. Αυτό συνέβη τα ξημερώματα της 31ης Δεκεμβρίου προς 1η Ιανουαρίου. Η μετακίνηση άρχισε μετά τα μεσάνυχτα. Η νύχτα ήταν καταξάστερη αλλά η παγωνιά ανυπόφορη. Οι δρόμοι παγωμένοι και η ολισθηρότητα μεγάλη. Με πολύ κόπο τα άλογα κατόρθωναν να βαδίζουν και μαζί να σέρουν τα πυροβόλα και τα ελκυστήρια. Έτσι τη νύχτα εκείνη χάσαμε τέσσερα άλογα «βαρέλας έλξεως» που μας ήταν τόσο χρήσιμα, εκείνο τον καιρό. Γλυστούσαν πάνω στον γυάλινο δρόμο και σταματούσε όλη η φάλαγγα. Αναγκασθήκαμε να τα αποσυνδέσουμε από την αμολογία και να τα εγκαταλείψουμε μέσα στην παγωνιά της νύχτας αβοήθητα για να υποστούν κι αυτά τη μοίρα τους. Αυτού να δεις ευγνωμοσύνη!...

Με τα πολλά, φτάσαμε στον προορισμό μας κι εκεί μείναμε με «εταγμένη» την Πυρ)ρχία ως το τέλος σχεδόν του Φλεβάρη. Η Ιταλική αεροπορία, μια που ο καιρός βελτιώθηκε και η μέρα μεγάλωνε, άρχισε να μας κάνει πιο συχνές επισκέψεις, αλλά όπως συνήθως αμολούσε τις βόμβες και γύριζε στη βάση, ήσυχη πως έκανε το καθήκον της.

Έτσι περνούσαν οι μέρες στην καινούργια μας περιοχή, ώσπου μια μέρα απ' τις πρώτες του Μάρτη έρχεται μια καινούργια διαταγή να μετακινηθούμε προς τη Δ. Μακεδονία!... Πού ακριβώς θα πήγαίναμε δεν ξέραμε πάντως θα αφήναμε την Αλβανία για να μπούμε στην Ελλάδα. Ο καιρός ήταν πιο ζεστός και η πορεία των αλόγων ομαλή και χωρίς δυσάρεστα επεισόδια.

Ένα πρωινό όπως βαδίζαμε — όλοι έφιπποι — ανάμεσα σε μια δασωμένη περιοχή και κατάφυτη από δέντρα δρυός έβλεπουμε δεξιά μας έναν νεκρό στρατιώτη δίπλα στο δρόμο. Από τη στολή του καταλάβαμε ότι ήταν Άγγλος στρατιώτης. Το γεγονός μας έκανε εντύπωση και όλοι σταματήσαμε για λίγο. Εκείνος που κατέβηκε και τον πλησίασε είδε πως ήταν χτυπημένος στο κεφάλι από πυροβόλο όπλο και από το αυτό του έτρεχε αίμα.

Σε μια στιγμή πλησίασε ένας τσοπάνης και κάποιος δικός μας έτρεξε να τον ρωτήσει ποιος ήταν αυτός ο στρατιώτης. Του λέει ο τσοπάνης: «Εδώ είχε στρατοπεδεύσει για ένα μήνα σχεδόν ένας λόχος Άγγλων στρατιωτών. Ήθελε να συνδεθεί με «έρποντα» τηλεφωνική γραμμή με άλλον λόχο επίσης Άγγλικό στο απέναντι βουνό (μας έδειξε το βουνό) αλλά μέρες ολόκληρες προσπαθούσαν και δεν τα κατάφεραν. Την ημέρα φτιάχθηκαν τη γραμμή σε όλο το μήκος και τη νύχτα κάποιος πήγαίναμε και την έκοβε κατά διαστήματα με πένσα...»

Όπου τελικά φύλαξαν και τον έπιασαν. Ήταν αυτός ο άνθρωπος που βλέπετε τώρα εκεί νεκρός. Όπως έμαθα μετά, λέει ο τσοπάνης, ο στρατιώτης αυτός δεν ήταν Άγγλος αλλά Γερμανός κατάσκοπος που γνώριζε καλά την Άγγλική γλώσσα και πίστινχε κάποιον βράδυ με την πένσα στο χέρι. Τον εξέλεσε αμέσως κι επί τόπου ο Άγγλος λοχαγός. Την άλλη μέρα ο Άγγλικός λόχος μετακινήθηκε σε άλλο σημείο.

Μετά απ' αυτό το περιστατικό που

μάθαμε συνεχίσαμε την πορεία και σε λίγες μέρες — πάντα με καλό καιρό — φτάσαμε στο μεγάλο και ωραίο χωριό, το Λέχοβο, μόλις έπαιρνε να νυχτώσει, αλλά η χαρά μας δεν κράτησε για πολύ. Μόλις ετοιμαστήκαμε για ύπνο μας έρχεται διαταγή να συνεχίσουμε την πορεία και στο δρόμο θα μάθουμε πού θα στρατοπεδεύσουμε. Η απογοήτευση ήταν μεγάλη, αλλά δεν μπορούσε να γίνει αλλιώς. Ξεκινήσαμε και περπατούσαμε όλη τη νύχτα. Τελικά φτάσαμε στη Βεύη της Μακεδονίας και εκεί μείναμε για λίγες μέρες κοντά σε μια Άγγλική Μοίρα Βαρές Πυροβολικού. Ήταν οι τελευταίες μέρες του Μάρτη και όλα έδειχναν ότι οι Γερμανοί άρχισαν να πλημμυρίζουν τα Βαλκάνια, και είπαμε ότι η σειρά μας δεν θ' αργήσει να έρθει. Ξαφνικά διατάσσεται μετακίνηση του Άγγλικού Πυροβολικού και την άλλη μέρα και δική μας μετακίνηση. Έτσι φτάσαμε τις πρώτες μέρες του Απριλίου

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

στην Άρνισσα (Όστροβο) και κει καταλυστήκαμε πάλι κοντά σ' έναν Άγγλικό λόχο. Μέναμε κοντά στο χωριό Περαιά και τη νύχτα που φτάσαμε τον Απριλίου είχαμε ανεπίσημη επίσκεψη του στρατηγού Καραού (Δ) νή της 20ής Μεραρχίας. Την άλλη μέρα ο καιρός ήταν θαυμάσιος και σηκώθηκα πολύ πρωί. Λέω, δεν καταβαίνω στην παραλία της λήμνης να πω έναν καφέ σε καφενείο που είχα να δοκιμάσω τέτοια ευχαρίστηση πριν φύγω απ' ότη Λάρισα!... Έτσι κι έγινε. Ήταν αυγή της 6ης Απριλίου 1941. Μόλις κάθισα ο καφετζής άνοιξε και το ραδιόφωνο γιατί ήταν η ώρα των ειδήσεων και ακούσαμε να λέει: «Η Γερμανία εξαπέλυσε την από καιρό προετοιμασμένη επίθεση κατά της Ελλάδας που απέδλεπεν εις την κατοχήν της χώρας υπό των στρατευμάτων του άξονος».

Η είδηση ήταν συγκλονιστική. Οι στρατιές του ΧΟΝ ΛΙΖΤ έβαλαν και πάλι σ' εφαρμογή τον «Μπλιτς κριγκ», τον κεραυνόδολο πόλεμο.

Τις τελευταίες μέρες κυκλοφορούσαν έντονα οι φήμες ότι οι Γερμανοί κατεβαίνουν προς τα κάτω και μάλιστα, μια δυο μέρες πριν, διαδόθηκε ότι άρχισε η εισβολή στη Γιουγκοσλαβία για την οποία οι φήμες έλεγαν ότι δεν θ' αφήσει εύκολα τους Γερμανούς να την καταλάβουν για να εισβάλουν από κει στην Ελλάδα. Όμως δε χρειάστηκε. Οι Γερμανοί ανέτρεψαν τη Γιουγκοσλαβική αντίσταση και εισέβαλαν ανερόχλητοι στην Ελλάδα, μέσω Βουλγαρίας. Όμως την κατάληψη των οχυρών μας την πλήρωσαν πολύ ακριβά.

Την ίδια μέρα μετακινήθηκαν και φτάσαμε στη Βλαχολεισούρα. Θέση οχυρή, αλλά η Γερμανική προέλαση ήταν χείμαρρος παρά την καταστροφή των γεφυριών από τον Ελλ. στρατό.

Έτσι έφτασαν κοντά στη Βλαχολεισούρα σε τέτοια απόσταση ώστε η δική μας αντίσταση δεν ήταν παρά μερικές βολές κι αυτές χαμένες γιατί το πεζικό μας και όλα τα άλλα μέρη άρχισαν να υποχωρούν και να περνάει μπροστά μας, όχι στρατός αλλά ένας συρφετός από πεζικό, ιππικό, μηχανικό, πυρ)κό άλλων μονάδων και το Γερμανικό πυροβολικό με βάλλει αξονικά το δρόμο υποχωρήσεως. Ελπίζαμε άλλη δεν υπήρχε για μας παρά να ακολουθήσουμε το κατερχόμενο πλήθος... Το δράμα της Ελλάδας είχε αρχίσει, δεν έμεινε πλέον παρά ο Ελληνικός Λαός ο μέχρι τότε νικητής, να υποστεί την μοίρα των ηττημένων.

Όταν αναχωρούσαμε από τη Λάρισα για το μέτωπο που είχε πει ο λοχαγός: «Να πας στο σταύλο και να διαλέξεις ένα άλογο, όποιο σου αρέσει». Πήγα, βρήκω το σταυλοφύλακα και του λέω: «Έχεις κανένα καλό άλογο;» «Ναι» μου λέει: «Έλα μαζί μου. Θα πάρεις αυτό, είναι ενός γιαντού από ένα κοντό χωριό». Ήταν ένα ψηλό σιδερόφαρο άλογο, ήσυχο και γρήγορο. Μ' αυτό το άλογο πέρασα σ' όλο το διάστημα του πολέμου μέρες και νύχτες με βροχές, με χιόνια, με χαλάζια... Αυτό το άλογο με πήγε και μ' έφερε στην πλάτη του εκα-

τοντάδες χιλιόμετρα μέχρι την ημέρα που φτάσαμε στα Τρίκαλα.

Η τελευταία αυτή μέρα ήταν πολύ θροαχρή και έκανε την υποχώρηση ακόμα πιο δύσκολη, ακόμα πιο τραγική. Δεν ήταν απλά θροαχρός ο καιρός. Είχαν ανοίξει οι καταρράχτες του ουρανού και ήταν αδύνατο να προχωρούμε, ή μάλλον να υποχωρούμε. Μόλις φτάσαμε βρεγμένοι ως το κόκκαλο σ' ένα κεντρικό σημείο των Τρίκαλων, σε μια μικρή πλατεία, κατέβηκα από το άλογο και σέρνοντάς το, είπα να μπω κάτω από κανένα υπόστεγο, έστω και για λίγο, αλλά όπως είδα δεν υπήρχε κανένα.

Έμαθα ότι την προηγούμενη μέρα έγινε δοκιμασμός από Γερμανικά αεροπλάνα και δεν έμεινε τίποτε όρθιο. Θυμάμαι ότι από ένα μαγδάκι είχαν κυλίσει όλα τα πορτοκάλια και είχε γεμίσει ο δρόμος. Ωστόσο κανείς δεν έσκυβε να πάρει έστω και ένα. Όμως το πιο τραγικό μέσα σ' αυτή την τραγωδία ήταν ένα αγοράκι 6 χρονών κι έκλαιγε. Είχε χάσει τη μαμά του. Το παρηγόρησα όσο μπορούσα και του είπα να περιμένει κι η μαμά του έρχεται κοντά με τους άλλους. Έτσι σταμάτησε το κλάμα. Τι απέγινε ποτέ δεν έμαθα. Κανένας Τρικαλινός δεν ήταν εκεί, εκείνη την ώρα.

Σε μια στιγμή έβλεπω κι ερχόταν μέσα στη μπόρα, ένα φορτηγό γεμάτο πράγματα λογής, λογής. Το παρακάλεσα να σταματήσει και σταμάτησε. Μου λέει: «Δε χωράς, έχω πολύ φορτίο». Παρά τις παραλήψεις μου δε σταμάτησε. Κάποια στιγμή είδα να ξεκινάει σιγά, σιγά. Φορούσα ένα αντίσκηνο Γεγνέζικα και κρατούσα και το άλογο. Είπα «τέτοια ευκαιρία δεν ξέρω αν θα την ξαναβρώ». Αφών τα ήνια του αλόγου στο λαμύρο του, πιάνομαι από το πίσω μέρος του φορτηγού και σιγά-σιγά ανέβηκα, αλλά ανεβαίνοντας μου ξεκομπώθηκε το αντίσκηνο κι έπεσα κάτω. «Δεν περπατάει» είπα. Μόλις μπήκα μέσα και σιγουρεύτηκα κάπου, έφυγε γρήγορα και το αυτοκίνητο. Για μένα όλα τ' άλλα κι όλες οι περιπέτειες του πολέμου μπορεί να ξεχάστηκαν, όμως αυτή που μου 'τυχε την τελευταία στιγμή, δε θα την ξεχάσω ποτέ. Δε ξα ξεχάσω ποτέ τη μεγάλη στιγμή του αποχωρισμού μου με το άλογο. Στεκόταν ακλόνητο μέσα στη βροχή με αυτιά και μάτια στραμμένα προς το αυτοκίνητο και με κοίταζε που έφευγα κι όλο έφευγα κι όλο πήγαίνα πιο μακριά από κοντά του, ώσπου κάποια στιγμή μ' έχασε ολότελα απ' τα μάτια του, όπως τόχασα κι εγώ...

Δεν ξέρω ως πιο βαθιά ευαισθησίας φτάνουν τα συναισθήματα των αλόγων, αλλά πιστεύω ότι «λογικά» σκεπτόμενο, αν και λέγεται «άλογο», θάπρεπε να με συγχωρούσε για τη συμπεριφορά μου μια που τα πράγματα ήρθαν έτσι, όμως η πράξη μου δεν παύει να είναι, εγκατάλειψη, και ασφαλώς θα είχε μέσα του: «Κοίταξε... Έξη ολόκληρους μήνες τον κουβαλάω στη ράχη μου και τώρα μ' εγκατέλειψε σε να μη γνωρίστηκαμε ποτέ!... Αυτή λοιπόν είναι η ευγνωμοσύνη των ανθρώπων; Μέρες και νύχτες τον πήγαίναμε και τον έφερνα με βροχές και χιόνια και τώρα με εγκατέλειψε σαν καλαμά στον κάμπο». Ότι και νάλεγε, δίκομο θα είχε. Δυστυχώς έτσι τάφερε ο πόλεμος. Μακάρι νάξερα και να μπορούσα να το πήγαίνα στο παλιό αφεντικό του, το γιαντού και να το παραδώσω αφού το δέσω εγώ ο ίδιος στο γνωστό του σταύλο, στα γνωστά του πρόσωπα και ζώα...

Ωστόσο κι η δική μου τύχη δεν ήταν πιο ωραία. Όταν έφτασα στην Αθήνα έμαθα πως σκοτώθηκε ο αδερφός μου γυρίζοντας από το μέτωπο της Ηπείρου προς την ιδιαίτερη πατρίδα. Αυτό ήταν ένα μεγάλο πλήγμα για την οικογένειά μας. Αλλά... πόλεμος, υποχώρηση.

Έτσι το μεγάλο δράμα του Ελληνικού Λαού, είχε μπει στην πιο δραματική του φάση. Πόλεμος, υποχώρηση, κατοχή.

Μετά από λίγες μέρες η Ελλάδα είχε την τύχη των άλλων κατεχομένων χωρών της Ευρώπης. Για το Λαό μας δεν υπήρχε άλλος δρόμος παρά ένας: Αντίσταση κατά του εχθρού για να γλυτώσουμε ότι μπορούσαμε. Κι έγινε κι αυτό. Τώρα ένα πράγμα πρέπει να επιδιώκουμε: Ειρήνη, ποτέ πια πόλεμος.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗ ΦΩΚΙΔΑ

Σεμινάριο Νηπιαγωγών

Την Παρασκευή, 1 Μάρτη 1985, στο Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών και το Σάδατο, 2 Μάρτη 1985, στην αίθουσα συνεδριάσεων του Δήμου 'Αμφισσας, πραγματοποιήθηκε Επιμορφωτικό Σεμινάριο των Νηπιαγωγών Ν. Φωκίδας.

Το Σεμινάριο διοργανώθηκε με τη συνεργασία της Σχολικής Συμβούλου Προσχολικής Αγωγής και Ειρήνης Γενεατάκη και της Λαϊκής Επιμ. της του Νομού.

Τα θέματα που αναπτύχθηκαν ήταν: «Η δραματοποίηση και το θεατρικό παιχνίδι στην εκπ. ση», από την κα 'Αλκηστη, Ειδική Παιδαγωγό, υπεύθυνη της ομάδας έρευνας της ΟΥΝΕΣΚΟ για τον τομέα της καλλιτεχνικής αγωγής, «Οι συναισθηματικές ανάγκες του παιδιού και το Νηπιαγωγείο», από την κα Ειρ. Γενεατάκη και «Κοινωνικοποίηση του παιδιού μέσα από το Νηπιαγωγείο», από τον κα Σκεύο Παπαϊωάννου, Κοινωνιολόγο.

Στις 14 Μάρτη 1985, στο Ευρωπαϊκό

Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών, έγινε Συμπόσιο των επιμορφούμενων δασκάλων Στερεάς Ελλάδας, που οργανώθηκε από τη Σ.Ε.Λ.Δ.Ε. Λαμίας και τη Λαϊκή Επιμόρφωση Ν. Φωκίδας.

Ο κας Σήφης Μπουζάκης, καθηγητής Παιδαγωγικών, διδάκτορας του Παν/μίου της Χαϊδελβέργης, ανέλυσε τη δομή και τη φιλοσοφία του νέου Νόμου για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση κι έκανε αναφορά στα μεταπολεμικά εκπαιδευτικά συστήματα της Ελλάδας. Η κα Μαρία Τζάνη, καθηγήτρια Παιδαγωγικών, διδάκτορας του Πανεπιστημίου της Σορβόνης, μίλησε για την Δελφική Ιδέα και το όραμα του Σικελιανού. Τέλος ο κας Γιάννης Καφούσης, Παιδαγωγός, Δ/ντής της Σ. Ε.Λ.Δ.Ε. Λαμίας, διάβασε ποιήματα με θέμα τους την Ειρήνη.

Και οι δύο παραπάνω εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν με τη συμπράσταση των δύο Σχολικών Συμβούλων, Παννασίδας και Δωρίδας καθώς και του Προέταμένου Δ.Ε. Ν. Φωκίδας.

Συμπόσιο για τον 'Αγγελο Σικελιανό

Στο Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών διοργανώθηκε από 30 Μαρτίου έως 1 Απριλίου στις εγκαταστάσεις του στους Δελφούς διεθνές συμπόσιο για να τιμήσει την ποίηση και γενικά το έργο του 'Αγγελου Σικελιανού.

Στην τριήμερη διάρκεια των εργασιών συζητήθηκαν από Έλληνες και ξένους Έλληνιστές, μελετητές του έργου θέματα όπως: φιλοσοφικές και θεολογικές πηγές, το πολιτικό στοιχείο στο έργο του, η ποίηση και η ποιητική του, οι εικαστικές του αντιλήψεις, η ποίησή του μεταφρασμένη, το θέατρό του, οι Δελφικές εορτές.

Μεταξύ των συμμετεχόντων ήταν: Τζων 'Αντον, καθηγητής Φιλοσοφίας

στο Πανεπιστήμιο TAMPA, SOUTH FLORIDA, Πέτρος Κολακλίδης, καθηγητής κλασικών σπουδών, Πανεπιστήμιο IRVINE, CALIFORNIA, Φίλιπ Σέρραρντ, συγγραφέας, Κατερίνα Κακούρη, συγγραφέας, Ε.Ν. Πλατής, συγγραφέας, Κ.Π. Μιχαηλίδης, συγγραφέας.

Η εκδήλωση συνδυάζεται με την δημοσίευση των απομνημονευμάτων της μεγάλης φιλέλληνας Εύας Πάλμμερ - Σικελιανού. Το χειρόγραφο παρέμεινε ανέκδοτο σχεδόν αζήτητο, στο μουσείο Μπενάκη για πολλά χρόνια. Τώρα μεταφρασμένο από τα Αγγλικά θα κυκλοφορήσει ως έκδοσή του Ε.Π.Κ.Ε.Δ.

Τέλος εγκαινιάστηκε η διδολογία του Κέντρου Δελφών.

16η Βαλκανιάδα χιονοδρομίας

Στις 19-2-85 άρχισε η 16η Βαλκανιάδα Χιονοδρομίας στο Χιονοδρομικό Κέντρο Παρνασσού με συμμετοχή των ομάδων Βουλγαρίας, Ρουμανίας, Γιουγκοσλαβίας, Τουρκίας και Ελλάδας. Την έναρξη της Βαλκανιάδας κήρυξε ο Νομάρχης Φωκίδας κ. Μιχάλης Καλκανδής στο Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο

Δελφών. Παρευρέθησαν η Νομάρχης Βοιωτίας, οι Δήμαρχοι Δελφών και Αράχωβας, Κοινοτάρχες της περιοχής, ο Πρόεδρος της Ελληνικής Ομοσπονδίας Χιονοδρομίας, εκπρόσωπος του ΕΟΤ και πλήθος κόσμου. Η έναρξη καλύφθηκε από την ΕΡΤ.

Επιδόματα μητρότητας ΟΓΑ

Με διάταξη που περιλαμβάνεται στο σχέδιο νόμου για τις «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις» το οποίο ψηφίστηκε πρόσφατα από τη Βουλή, προβλέπεται η καταβολή επιδομάτων μητρότητας (κυφορίας - λοχείας και δότημα τοκετού) στις ασφαλισμένες του ΟΓΑ.

Ειδικότερα προβλέπεται ότι, οι γυναίκες που είναι ασφαλισμένες του ΟΓΑ κατά το χρόνο του τοκετού δικαιούνται:

α) Χρηματικό ποσό ως επίδομα κυφορίας και λοχείας και

β) Χρηματικό ποσό ως δότημα τοκετού σε περίπτωση που ο τοκετός πραγματοποιηθεί σε μαιευτήριο στο οποίο ο ΟΓΑ δεν παρέχει μαιευτική περίθαλψη δωρεάν.

Με απόφαση του Υπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων προβλέπεται ότι θα καθοριστεί το ύψος του επιδόματος κυφορίας - λοχείας στο ποσό των 50.000 δρχ. και το ύψος του δότηματος τοκετού στο ποσό των 20.000 δρχ. Οι πιο πάνω παροχές αρχίζουν να χορηγούνται από 1.5.1985.

Νέες πιστώσεις στην Φωκίδα

Από το Εθνικό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων διατίθενται στη Φωκίδα νέες πιστώσεις συνολικού ύψους 935.000.000 δρχ.

— Βελτίωση της οδού Δίστομο — Ιτέα — Δεσφίνα 180.000.000 δρχ.

— Κατασκευή ανισπέδου κόμβου Βέρβα — Δίστομο και βελτίωση οδού σύνδεσής του με Δίστομο 60.000.000 δρχ.

— Βελτίωση, συντήρηση, ασφαλτόστρωση του τμήματος Πύρνος — Λεύκα και

— Βελτίωση, ανακαίνιση, ασφαλτόστρωση του τμήματος Λιδωρίκι, διακλάδωση Λευκαδίτι και εντός του Λιδωρικού τμήματος του οδικού δικτύου Μόρνου 110.000.000.

— Κατασκευή ασφαλτοτάπητα στο τμήμα Χάνια — Τροϊζόνια — Γαλαξείδι της οδού Θερμοπύλες — Ιτέα — Αντίρριο 100.000.000 δρχ.

— Κατασκευή κόμβου Αγίου Νικολάου και βελτίωση της εθνικής οδού Θερμοπύλες — Ιτέα — Αντίρριο στην περιοχή του κόμβου 80.000.000 δρχ.

— Βελτίωση ελιγμών στο τμήμα Ιτέας — Γαλαξείδι 50.000.000 δρχ.

— Κατασκευή ασφαλτοτάπητα στο τμήμα Γέφυρα Μόρνου — Διακόπι — Φράγμα και συμπληρωματικές εργασίες στο οδικό κύκλωμα Λίμνης Μόρνου 90.000.000 δρχ.

— Βελτίωση του τμήματος 'Αμφισσας — Ελαιώνας 80.000.000 δρχ.

— Βελτίωση του τμήματος Ελαιώνας — Γραδιάς — Σ.Σ. Μπράλου — Μπράλου της οδού Θερμοπύλες — Ιτέα — Αντίρριο 85.000.000 δρχ.

— Κατασκευή των κόμβων Σπηλιάς, Δούδιας, Αγίου Πάντου και Τολοφών της οδού Θερμοπύλες — Ιτέα — Αντίρριο 100.000.000 δρχ.

Φωτισμός πλατείας

Η προσπάθεια που άρχισε με πρωτοβουλία του κ. Γιώργου Κ. Γραβδάνη για τον φωτισμό της πλατείας του χωριού με ειδικούς στύλους και φωτιστικά φανάρια συνεχίζεται:

Εισέφεραν εις μνήμη του Ιωάννου Αθαν. Παγώνη οι κάτωθι:

Παγώνης Στέλιος Δ. Δολ. 20
Παγώνης Αθανάσιος Δ. » 20
Πολίτης Σταύρος & Μαργαρίτα » 20
Παγώνης Γεώργιος & Βούλα » 20
ήτοι και οι τέσσαρες μαζί Δρχ. 10.500
Δαριώτης Ιωάννης και Νίτσα Δρχ. 500

Επίσης εισέφερον εν συνεχεία για τα φώτα οι:

Βάρσος Παναγιώτης Β. Δρχ. 2.000
Γραβδάνης Λάμπρος Γ. » 2.000
Σερέλης Χαράλαμπος Κ. » 2.000
Κωνσταντόπουλος Δημήτριος και Πόπη Δολ. Καναδά 300
Ζωγράφος Δημήτριος Β. Δρχ. 1.000
Καπέλλα Πηνελόπη Δ. » 1.000
Καπέλλας Δημήτριος Β. » 1.000
Γκάνου Ειρήνη Β. » 1.000
Σίδηρης Κωνσταντίνος Παρ. » 2.000
Ζαχαρόπουλος Γεώργιος Χ. Δολ. 20
Γκάνος Κωνσταντίνος Β. Δρχ. 2.000
Τριανταφύλλου Χρήστος Τρ. » 2.000
Τριανταφύλλου Τριαντάφυλ. Χ. » 2.000
Δαριώτης Ιωάννης και Νίτσα » 5.000
Γραβδάνης Γεώργιος Παρ. » 2.000

Τα ανωτέρω ποσά κατετέθησαν εις το Ταχ. Ταμειστήριον Κροκύλιου επ' ονόματι του εισπράξαντος τούτα Γεωργίου Κων. Γραβδάνη με αντιπρόσωπον τον Σπ. Αποστολακόπουλον.

Με τις νέες αυτές προσφορές το συνολικό ποσό έχει ανέλθει στις 106.000 δρχ. περίπου.

Περιττό να τονίσουμε ότι στην προσπάθεια αυτή πρέπει να δώσουμε όλοι το παρόν.

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΑΠΟΦΕΙΣ

Συνέχεια από την 1η σελίδα

φορούν για τους συνανθρώπους τους αφήνοντας σκαμένους δρόμους μέσα κι έξω από τα χωριά μας και εξαφανίζονται για μήνες ολόκληρους!

Έχουν με λίγα λόγια καταντήσει μάστιγα και ταλαιπωρούν τους πάντες — Ναιμαρξία, Κοινότητες, κατοίκους — ενώ συγχρόνως εκθέτουν και την τάξη των εργαζομένων δημοσίων έργων.

Πολύ θα θέλαμε να μας γράψει ο κ. εργολάβος (το όνομα θα δημοσιευτεί στο επόμενο φύλλο) που ανέλαβε την ανακατασκευή του δικτύου ύδρευσης στο Κροκύλιο τους λόγους που τον ανάγκασαν να εγκαταλείψει σκαμένους, επικίνδυνους και αδιάβατους τους δρόμους του Κροκύλιου και να εξαφανιστεί επί μήνες τώρα, χωρίς καμία δικαιολογία και επαφή με την Κοινότητα.

Ποιος, κύριε, σου έδωσε το δικαίωμα να ταλαιπωρήσεις και να θέσεις σε κίνδυνο τη σωματική ακεραιότητα των κατοίκων του Κροκύλιου και παρά τις επανειλημμένες προσπάθειες της Κοινότητάς να αποφευχθεί να έρθεις, έστω και σε μια τηλεφωνική επαφή μαζί της; Περιμένουμε!

Δ. ΓΛΗΝΟΣ - Α. Δελμούζος - Μ. Τριανταφυλλίδης

Συνέχεια από την 3η σελίδα

θα σκηνοζόνταν, δεν έστεργε ν' αναδιαρθρώσει το Εκπαιδευτικό Συμβούλιο και να τους διορίσει μέλη τον. Και δεν τόκαμε ποτέ αυτό το γενναίο βήμα. Όμως, βρέθηκε ένα άλλο μονοπάτι, ο θεσμός των Ανωτέρων Εποπτικών(3), για να μπορούσαν να δυνάμουν άνετα μέσα στο κράτος οι πρωτοπόροι του εκπαιδευτικού δημοκρατισμού. Και μπορούμε να πούμε σήμερα ύστερ' από πενήντα, κοντά, χρόνια, πως ό,τι γνήσιο και μεγάλο, δόθηκε στην ελληνική παιδεία, συντέλεσε στα χρόνια κείνα, κάτω απ' τη φοιτητική καθοδήγηση της μεγάλης αυτής τριανταρίας.

Το Υπόμνημα που παρουσιάζουμε, βρίσκεται στο «παράρτημα χειρογράφων» της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Αμφισσας, στο τμήμα: Αρχαίων Δελμούζου — Φ. Νο 7, όπου έχει κατατεθεί και φυλάγεται ολόκληρο το Αρχείο του παιδαγωγού. Είναι αντίγραφο των πρωτοτύπων κι αποτελείται από επτά (αφ. 7) πυκνογραμμένες σελίδες. Έχει τον ήρεμο και καθαρό γραμτικό χαρακτήρα του Δελμούζου και υπογράφεται απ' τον ίδιο, καθώς το συνήθιζε για όλα τ' αντίγραφα. Φέρνει ημερομηνία «Ιούλιος 1917» και τόπο γραφής την Αθήνα. Το τελευταίο, μόνο λόγω σκοπιμότητας, ίσως, το δικαιολογούν. Απ' την αλληλογραφία που υπάρχει (Αρχείο Δελμούζου Φάκ. Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Φ. Νο Α' αφ. γραμμ. 17—21) αποδειχναι πως ο Δελμούζος ξαναγύρισε στην Αθήνα μετά τις 29 Αυγούστου 1917 όπου και το τελευταίο γράμμα του Τριανταφυλλίδη. Όλο το διάστημα, από Ιούνιο μέχρι και Αυγούστου, δρισκότανε έξω απ' την Αθήνα, πιθανόν στην Αγρόδια του Παρνασσού, καθώς το συνήθιζε.

Απεικνείται στον πρόεδρο της κυβέρνη-

Μας γράφουν

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ 21

Ακαριαία και πολύ σωστή υπήρξε η αντίδραση δύο εκλεκτών τέκνων της Φωκίδας, των Προέδρων των Συλλόγων Δεσφινιωτών και Ιτατών Αθηνών κ.κ. Δ.Ι. Παπακωνσταντίνου και Η. Βαδάκιου αντίστοιχα, σχετικά με τα κυριότερα γεγονότα του μεγάλου σηκωμού του '21 που παραθέσαμε στο προηγούμενο φύλλο μας.

Και οι δυο επιστολές μας ανακαλούν στην «ιστορική τάξη» γιατί παραλείψαμε δύο μεγάλα ιστορικά γεγονότα — την κήρυξη της Επανάστασης στη Ρούμελη από τον Ησαΐα στις 27 του Μάρτη στον Όσιο Λουκά και τη ναυμαχία του Άσπιγγος στη Σκάλα των Σαλώνων (Ιτέα) τον Σεπτέμβριο του 1827.

Φαίνεται ότι τελικά η άδολη ευαισθησία μας είναι οδηγός στην τεράστια προσπάθεια του λαού μας να ξανατυπώσει την καθάρια και γνήσια ιστορική του ταυτότητα όπως πραγματικά πρέπει, μακριά από μισαλλόδοξες σκοπιμότητες και παρρησιότητες.

Ευχαριστούμε τους δυο εκλεκτούς φίλους για την πολύτιμη πληροφόρηση που προσφέρουν σ' εμάς και στους αναγνώστες μας. Ας ακούσουμε όμως τους ίδιους.

Φίλε Δ/ντή της εφημ. «Το Κροκύλιο»

Εύχομαι ολόγυγα να κρατείτε τη λαμπάδα της Αληθείας τόσο σεις, όσο και οι συνεργάτες σας και ευχόμενα ο Σύλλογός σας, με υγεία, χαρά και ειρήνη σ' όλο τον κόσμο.

Παρακολουθώ με ιδιόζουσα ευθύνη τη δραστηριότητα του Δ.Σ. του Συλλόγου σας και νιώθω συγκίνηση και περηφάνεια μαζί για ό,τι καλό, ωφέλιμο και αξιο επιτελείτε για το ανέκδοτο του πολιτιστικού επιπέδου του χωριού σας.

Και το χωριό σας έχει μια ιστορική παράδοση πολύ αξιόλογη, αφού έδωσε στη ζωή έναν Μακρυγιάννη, ένα Σακαρόλλο και τόσους άλλους λαογόνιτους αγωνιστές, παλιότερους και νεότερους, που ευεργέτησαν τη ζωή αποφαυστικά.

Και με παρεξένησε στο φύλλο του Γενάρη - Φλεβάρη 1985 «η αντιγραφή» στην 4η σελίδα — Γεγονότα του Μεγάλου Αγώνα 1821 — με τον τρόπο που δόθηκαν και προπαντός με το ξεκίνημα του αγώνα δηλ. γράφατε: 25 Μαρτίου 1821: Ο Παλαιών Πατρών Γερμανός υψώνει την σημαία εις την Άγιαν Λαύρα.

Πρώτα - πρώτα ο «Γερμανός» αύραθηκε ανόρεχτα στον αγώνα και δεν προχωρώ περισσότερο...

Κείνος, που ήταν αληθινά εθνεγέρτης, γνήσιος και τίμιος αγωνιστής — και γι' αυτό παραμερίστηκε απ' το κατεστημένο της εποχής, αλλά δυστυχώς και μεταγενέστερα, ήταν ο Επίσκοπος Σαλώνων Ησαΐας, που ήταν ο πρώτος και ο μόνος Δεσπότης που έπεσε στο χαράκι του χρέους, στη Χαλκωμάτα, δίπλα στον αγρότατο Διάκο. Ήταν μια απ' τις πιο άγριες συνειδήσεις του καιρού του.

Κι ύστερα πως δεν ξεκίνησε το ημερολόγιο απ' την Αλαμάνα πούναι το πρώτο «ραντεβού» των Ελευθέρων Ανθρώπων με τους καταχτητές. Όλοι ξέρουμε τι θα πει η πρώτη αναμέτρηση των απειροπόλεμων ραγιάδων με τον οργανωμένο ονρετί των Τούρκων. Τι

κουράγιο κρύβεται. Και γιατί να μην αναφέρει την κήρυξη της Επανάστασης στη Ρούμελη απ' τον Ησαΐα στις 27 Μάρτη στον Όσιο Λουκά;

Και ξέρετε γιατί άργησε δυο μέρες; Γιατί ο Μωριάς δεν έδωσε το σύνθημα, όπως είχε συνεννοηθεί ο Ησαΐας με τον Γερμανό, δηλ. με τη φωτιά —αρχαία φρεντορία— και πικραμένα και σιντά ξαναγύρισε ο Ησαΐας στον Όσιο Λουκά, όπου μαζί με το Διάκο και το φίλικό Ζαρείρη ξεδάρωσαν την ψυχή των Ρουμελιωτών.

Μπορεί έτσι να το γράψει κάποια ιστορία απ' την οποία αντέγραψε ο φίλος της εφημερίδας σας, να δεν ξέρετε πώς γράφεται τις πιο πολλές φορές η Ιστορία; Να υπηρετεί τη σκοπιμότητα. Μα ο Ησαΐας υπηρετείτη την πατριδα σωστά κι αθέματα και δεν ήξερε από θρωμίες, όπως οι περισσοί τεροι Ρουμελιώτες και παλιά και τώρα... Τη γρήνια άλλοι την εκπροσώπου. Ευχαριστώ για τη φιλοξενία.

Πρόεδρος του Συλλόγου Δεσφινιωτών της Αθήνας «ο Ησαΐας» ΔΗΜ. Ι. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
Επίτιμος Δικαιούχος
Αλκίον 19 — Αθήνα Τ.Τ. 11633
Τηλέφωνο: 75.18.476

Κύριο

Τρ. Τριανταφύλλου υπεύθυνο εφημερίδας «Το ΚΡΟΚΥΛΙΟ»
152-31 Γυθείου 19, Χαλάνδρι.

Στο φύλλο της εφημερίδας «Το Κροκύλιο» έκδοση του Συλλόγου Κροκυλείων Δωρίδος «ο Μακρυγιάννης» αριθ. φύλλου 11, Γενάρης - Φλεβάρης '85 και στην τέταρτη σελίδα, δημοσιεύτηκε ένα κείμενο με τα γεγονότα του Μεγάλου Αγώνα του 1821.

Με πολύ μεγάλη έκπληξη μου όμως διαπίστωσα ότι πονθάνε στο άνω κείμενο δεν αναφέρεται η καθοριστικής σημασίας περίληψη Ναυμαχίας της Σκάλας των Σαλώνων, την ομηρική Ιτέα, με προπαγονιστή τον Φιλέλληνα Άγγλο πλοίαρχο Άστιγξ, κυβερνήτη τον πρώτον πολεμικού αεροκίνητου πλοίου στον κόσμο την «Καρτερίνα» που με την εμφάνισή και τη δράση τον κατέπληξε και κατατρόπωσε τον Τουρκικό Στόλο. Αυτό το ιστορικό γεγονός της Ναυμαχίας της Σκάλας των Σαλώνων το Σεπτέμβριο του 1827, στάθηκε η αφορμή να επακολουθήσει η Ναυμαχία των Ναυαρίνου γιατί ο Γμ-πραΐμ λυσσών εξ οργής και με κάθε θυσία επεδίωξε να καταστρέψει τον Άστιγξ για να τον εκδικηθεί και για να επιτύχει αυτό το σκοπό παροτρύνοντας απ' τη συμφωνία με τους ονμαχούς Ναάρχους Κόδριγκτων, Δεργινύ και Χέυδεν. Έτσι δε επήλθε η καταστροφή του Τουρκοκραυγατικού στόλου στο Ναυαρίνο.

Αν κρίνεται ότι θα χρειασθεί κάποια προσηύκη ή διόρθωση ας δημοσιευθεί για την ιστορική αλήθεια.

Με φιλικούς χαιρετισμούς
Η. Βαδάκιος
Πρόεδρος Συλλόγου των εν Αθήναις και Πειραιεί Ιτατών

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Η Αδελφότητα Κουπακιωτών «Άγιος Γεώργιος» έδωσε το πρώτο της φύλλο — τα «Κουπακιώτικα Νέα». Στους φίλους Κουπακιώτες που πάντα μας συνέδεαν γνήσιοι φιλικοί δεσμοί εκφράζουμε τα συγχαρητήριά μας και τους ευχόμαστε «καλή δύναμη» στη νέα τους προσπάθεια.

α) Για το Δελμούζο κυρίως. Πηδλ. «Παιδεία και Ζωή» (Αφιέρωμα στον Α. Π. Δελμούζο) τ. 18—19 της 15.6.53 και π. «Νέα Εστία» (Αφιέρωμα στον Δελμούζο) τόμος 64ος, τεύχ. 750, Αθήνα 1 Οκτωβρίου 1958.

β) Πηδλ. Εφ. Προσ. Κυβερνήσεως του Βασιλείου της Ελλάδος αρ. 96 Θεσσαλονίκης 30 Μαΐου 1917. Ακολουθούν το Ν. Δ. «Περί κυρώσεως κλπ. (Εφ. Κυβερνήσεως αρ. 138 τεύχ. α' 11.7.17) και ο Ν. 827 «Περί κλπ.» (Εφ. Κυβερνήσεως αρ. 188 τεύχος α' 5 Σεπτεμβρίου 1917).

γ) Στην Αθήνα, ο Γληνός με την Κυβέρνηση Βενιζέλου, 13 Ιούνη 1917, διορίστηκε Γεν. Γραμματέας του Υπουργείου Παιδείας και μέλος του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου Πηδλ. εις μνήμη Δ. Γληνού, Αθήνα 1946 στο Κεφάλ. Σημειώσεις για τη ζωή και τη δράση του Γληνού.

δ) Με το Ν. 1439 «Περί τροποποιήσεως του ν. 567 περί διοικήσεως της Δημ. και Μέσης Εκπαίδευσως ως ετροποποιήθη δια τον ν. 826» (κεφ. Δ' άρθρο 15 Εφ. Κυβερνήσεως τεύχ. α' αρ. 1685 Σεπτέμβ. 1918). Για το θεσμό των ανωτέρων Εποπτικών πηδλ. Δ. Γληνού «Ο Θεσμός των Ανωτέρων Εποπτικών της Δημ. Εκπαίδευσως», π. Εκπαιδευτική Επεθεώρησις Α' (1917), 12—14 και 82—84.